

Het Zaanlands Lyceum loopt als een rode draad door het leven van Jan Doornekamp. Van 1976 tot 2004 werkte hij als conciërge op de school. Nu geniet hij van zijn pensioen en woont hij met zijn vrouw in Zaandam, precies op de plek waar in 1866 de Hogere Burgerschool opende: het latere Zaanlands Lyceum.

Doornekamp (74) behaalde zijn middenstandsdiploma op de avondschool in het Zaanlandsgebouw op de Vincent van Goghweg. Hij begon zijn loopbaan als melkboer, en kwam uiteindelijk in het grootwinkelbedrijf terecht als bedrijfsleider: 'Ik was van 's morgens vroeg tot 's avonds laat bezig, terwijl ik voor acht uur betaald werd. Dus ik zei: Ik stop, ik ga ergens anders werken.' Via een kennis hoorde Jan dat het Zaanlands Lyceum een nieuwe conciërge zocht: 'De toenmalige conciërge was na een vergadering op weg naar huis verongelukt. En, nou ja... De één z'n dood is de ander z'n brood. Voor het eerst sinds jaren heb ik toen vrij gehad met Kerst en Oud en Nieuw.'

'Ga nou vijf minuten eerder je bed uit'

Grote kans dat je Jan Doornekamp goed kent als je als leerling regelmatig te laat kwam. Hij begon in 1976 in 'de tramhalte', het glazen hokje waar hij de absenten bijhield en noteerde wie pas na de bel binnenkwamen. Drie keer te laat? Volgende dag om 8.00 uur melden.

'Ik kneep meestal wel een oogje toe voor de meiden.' Tegen de jongens was hij strenger: 'Ik zei vaak: Ga nou vijf minuten eerder je bed uit. Het gekke was, er waren er een hoop die dichtbij school woonden en toch te laat kwamen.' Zelf is Doornekamp een man van de klok: 'Ik moest om acht uur beginnen, maar ik was er elke ochtend al om half acht. Ik heb me geloof ik één keer verslapen.'

De eerste tijd werkte hij samen met hoofdconciërge De Vries en de heer Erkelens, die de drukkerij naast de fietsenkelder onder zijn hoede had. Doornekamp: 'Stilzitten in de tramhalte vond ik de eerste drie maanden leuk, maar daarna zat ik me daar stierlijk te vervelen. Met Erkelens sprak ik af dat ik na de vakantie de drukkerij in zou gaan, en dat hij de absenten ging noteren.'

Het liep anders. De Vries overleed tijdens de zomervakantie door een hersenbloeding. Erkelens werd hoofdconciërge, maar werd later dat jaar afgekeurd na een bypassoperatie: 'Het had twaalf jaar moeten duren voor ik hoofdconciërge werd, maar ik was het binnen anderhalf jaar.'

Vanaf dat moment liep Jan Doornekamp door het Zaanlands met de enorme sleutelbos die hij als hoofdconciërge altijd bij zich droeg. Hij vond het werk op de school prachtig: 'Omgaan met de jeugd, een geintje met ze uithalen. De leerlingen kwamen vaak een praatje maken, maar ze hadden uiteindelijk toch wel ontzag voor me.'

Toch werd hij ook weleens slachtoffer van een geintje: 'Als er sneeuw lag ging iedereen sneeuwballen gooien. Dan ging de bel en stortte dat hele spul naar binnen toe. Ze zaten onder de sneeuw, dus de fietsenkelder werd drijf- en drijfnat, en er kwamen de nodige sneeuwballen achteraan. Dan kreeg je weleens wat voor je kop. Later pakte ik ze wel terug. Dan pakte ik een sneeuwbal, liep achter die gozer aan en dan kreeg-ie m in z'n nek van me.'

Van George Michael tot Nikkelen Nelis

'Oom Jan' voetbalde met de leerlingen en docenten, deed mee met het schooltoneel en liet zich eens strikken om een nummer van George Michael te playbacken. De leerlingen hadden hem al geschminkt, maar Doornekamp doste zich stiekem uit als eenmansorkest: 'Met de jongens van De Speeldoos sprak ik af dat ze eerst George Michael in zouden zetten. Toen kwam ik tevoorschijn en heb ik dat nummer van Wim Sonneveld gedaan, als Nikkelen Nelis de straatzanger.'

Maar het was niet altijd feest: 'Ik moest ook de orde en netheid bewaken op school.' De leerlingen werden met de jaren steeds mondiger: 'Ook doordat er meer regels kwamen. Alle fietsen moesten in

de rekken staan. Wat niet in het rek stond haalden we weg. Dan moesten die leerlingen lopend naar huis toe, en daar waren ze pissig over. Als je dan iets moest versjouwten en je vroeg leerlingen of ze wilden helpen, was het: "Doe het zelf! Wel onze fietsen wegpikken, en nu moeten we je helpen?" Zulke dingen kreeg je dan naar je hoofd.'

Schoolmeestertje spelen lag hem niet: 'Daar was ik misschien te speels voor. Ik neem mijn petje af voor leraren die drie kwartier 30 kinderen bij elkaar kunnen houden.' Met de docenten had hij goed contact. Nadat de klassenboeken werden afgeschaft noteerden zij zelf de absentes op formulieren die ze buiten het lokaal hingen: 'Die haalde ik dan op, maar soms vergaten leraren het briefje op te hangen. Dan ging ik de klas in, even een praatje maken.'

Hij ging bijvoorbeeld graag bij de Duitse les van Gé Kooijman naar binnen: 'Hij was geen clown, maar hij gedroeg zich soms wel zo. Daar kon je mee geinen in de klas. En docent Engels Jaap de Vries zei altijd over mij: "Jongens, als jullie een smerige bak willen weten, dan moet je bij hem wezen." Ik zei dan: Bij hem kun je ook terecht, hoor! Ik hoorde ze juist van hem.'

Docent Klassieke Talen Maurice van Daal hing nooit zijn briefje op, in de wetenschap dat Doornekamp binnen zou komen: 'Heerlijke vent was dat. Dat was altijd een leuke groep om bij te zitten, dan ging ik achterin de klas zitten luisteren. En soms liep ik door de gangen heen, en dan ging Arend Schulp tekeer. Die kon een flinke uitbarsting geven, dat hoorde je beneden. Daarachter zat Kees Vermeulen, die was het tegenovergestelde, terwijl ze allebei geschiedenis gaven.'

Gouden handen

Als hoofdconciërge hield Doornekamp zich bezig met de roosterwijzigingen, samen met onder anderen Maarten Laan: "s Ochtends nam ik boven op de administratie de telefoontjes van de zieke docenten aan. Daar stond ook een grote grijze kast met allemaal knopjes erop: de verlichting, maar ook de intercom waarmee alle lokalen te bereiken waren. Daarmee gaven we de roosterwijzigingen door.'

Die kast staat er niet meer, en de tramhalte is ook verdwenen. Doornekamp maakte de vele veranderingen die het gebouw onderging van dichtbij mee, van de fietsenkelder die deels werd ingericht als soos tot een nieuwe aula. Een voordeel was dat hij veel leerde over het gebouw: 'We hebben eens een nieuw verwarmingssysteem aangelegd. Was ik met die jongens van de Vetim aan het kijken hoe je het beste een pijpleiding kan trekken zonder veel lawaai te maken. Zo vond ik ruimtes waar ik anders nooit geweest was.'

Doornekamp mocht sowieso graag met zijn handen werken: 'Zelf reparaties verrichten vond ik het mooist. Als ik één keer had gezien hoe je een stopcontact of een lekkende kraan repareert dacht ik bij mezelf: Daar hoeft geen tweede keer een jongen voor te komen, dat kan ik zelf ook doen. Met de kopieermachine idem dito met een sterretje. Als er storing was kwam er een monteur, en dan stond ik er met m'n neus bovenop om te kijken hoe die machine uit elkaar ging.'

Ook het drukwerk deed hij altijd met plezier: 'Gerrit Cluwen, de coördinator van de Blauwdruk, kwam vaak met een paar pilsjes en blokjes kaas naar de drukkerij. Dan zei hij: "Laat mij het smerige werk maar doen, kijk jij maar of de machine goed loopt." Dan draaiden we zo een oplage van 1200 Blauwdrukken.' Toen Doornekamp als hoofdconciërge naar de administratie verhuisde stopte hij tijdelijk in de drukkerij: 'Later was er minder werk voor ons doordat het leerlingenaantal terugliep. Toen ging ik 's morgens de roosterwijzigingen doen en 's middags het drukwerk.'

Om meer leerlingen te trekken veranderde de school de formule voor de open dagen: 'Die gingen van de avond naar de zaterdag. De kinderen waren dan vrij, hoefden de volgende dag niet naar school toe en konden uitslapen. Toen liep het beter. Maar het kwam ook door de rector die er op dat moment

zat.' Doornekamp maakte er zeven mee: Johan Boersma, Jan te Voortwis, Douwe Iest, Fred Hoogsteder, Piet Hazelebach, Roos Hermans en Jan Coster, die begin 2016 afscheid nam.

Met Kerst op mussenjacht

Naast zijn fulltime baan op het Zaanlands Lyceum werkte Doornekamp drie avonden per week als conciërge op de avondschool, het latere Regio College. Eerst was die ook gevestigd aan de Vincent van Goghweg, later in een pand achter station Zaandam. Doornekamp's vrouw was er administratief medewerker, en hun twee dochters brachten er koffie rond: 'De hele familie Doornekamp was ingeschakeld op school, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.'

Op zon- en feestdagen trouwens ook: 'Eerst had de school geen inbraakalarm, maar we hadden wel continu last van inbrekers. Elke maandagmorgen was er wel weer een ruit kapot.' Uiteindelijk installeerde de politie een alarm: 'Toen was ik in het weekend ook weleens op school. Er was eens een musje het gebouw ingevlogen. Liep ik op Eerste Kerstdag door het Zaanlands heen te jagen.'

Na jaren van trouwe dienst kon Doornekamp op zijn 62e stoppen. Hoe hij afscheid genomen heeft van het Zaanlands? 'Nooit. Ze zijn vergeten mij mede te delen wanneer het afscheid was. Ik wilde niks officieels met toespraken, maar gewoon een borreltje drinken en voor de rest niks. "Nou", zegt Jan Coster, "dat ga ik regelen". Nooit wat gehoord. Het schijnt in het bulletin gestaan te hebben dat elke vrijdag aan de docenten gegeven werd, maar dat kreeg ik niet meer.'

Zijn vrouw weet het nog goed: 'Dat was een miscommunicatie. Er werd gebeld, vlak voor de kerstvakantie: "Is Jan onderweg? Er wordt vanmiddag afscheid van hem genomen, we zitten hier allemaal bij elkaar.'" Later die dag zijn er mensen met bloemen bij ons thuis gekomen.' Het 150-jarig jubileum van het Zaanlands Lyceum wil hij voor geen goud missen: 'Ik zou er schriftelijk van in kennis worden gesteld. Ik heb na onze verhuizing vorig jaar mijn nieuwe adres gestuurd, en ze hebben mijn e-mailadres.'

*Anya Boelhouwer
Utrecht, 4 maart 2016*